

документації зі статистики праці» від 5 грудня 2008 р. № 489. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08>

3. Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників 513-2018-р від 18.07.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0110-93#Text>

4. Потриваєва Н.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект. Економічний форум. 2014. №1. С. 93-98.

5. Сєкіріна Н.В. Удосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. 2012. №2. С. 34.

6. Кантаєва О.В. Шляхи удосконалення обліку оплати праці. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. 2012. №2. С. 186.

**Гринюк І. В.,**  
*здобувачка вищої освіти ступеня «бакалавр»  
спеціальність «Облік і оподаткування»;  
науковий керівник:*  
**Ставицький О. В.,**  
*кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри статистики,  
ІТ та математичних методів в економіці;  
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

## **РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ ПІД ЧАС Covid-19 ТА ВІЙСЬКОВОГО ВТОРГНЕННЯ**

Електронна комерція – це вид підприємницької діяльності, який пов’язаний з просуванням та рекламуванням товарів або послуг через мережу Інтернет. Простіше кажучи, це будь-яка транзакція, яка здійснена з електронного пристрою та підключена до мережі. В це поняття також входять інтернет-банкінг, бронювання квитків або номерів у готелях, реклама, онлайн-маркетинг та онлайн-продажі [1].

Зовнішні чинники, у будь якого разі мають вплив на підприємство, чи то позитивні, чи негативні, не існує підприємства, на якому вони б не позначилися. В 2020р. світ охопила, незнана до того, пандемія - коронавірус, яка дуже швидко ширилася світом. У висновку, спровокувала підвищений рівень безробіття, в деяких країнах тотальний локдаун, а також перебої у сфері транспорту та логістики. Попри всі негативні відбитки, пандемія

підштовхнула світ до розвитку електронної комерції. Тисячі підприємств були вимушені «вийти з зони комфорту» на зустріч діджиталізації та альтернативним рішенням.

Електронна комерція – це діяльність, спрямована на продаж, просування, рекламу, розповсюдження товарів та послуг в мережі Інтернет. Сюди відносять обіг електронних грошей, електронний маркетинг, електронний обмін інформацією, електронний рух капіталу, електронну торгівлю, тощо. Даний список з кожним роком ставатиме ширшим, так як на даний момент, ми знаходимося в активній фазі цифрової трансформації, людство також прагне до спрощення життя, що зумовлює прогресивними темпами впровадження економічної діяльності у всесвітню павутину. Під час пандемії, люди забули про звичний спосіб життя та вимушено сиділи місяцями на карантині. Так як вихід в суспільство був небезпечним для здоров'я, вони почали купувати необхідне в інтернеті, не наражаючи тим самим ні себе, ні інших на загрозу. Це підштовхнуло багато підприємств переглянути бізнес модель та вийти з зони комфорту, щоб не втратити прибуток. Найбільш поширеними стали роздрібні торговці та ринки, адже клієнти шукали місця різно орієнтовані, де можна купити в одному місці різноманітні товари.

В 2022 році, понад 2 млрд людей, товари та послуги оплачували онлайн. Частка користувачів зросла з 53% до 60%. Країни, яких частка ВВП складає близько половини, підбили статистичні підсумки, і показали що роздрібні онлайн-продажі зросли приблизно на 1 млрд. дол. На Китай, при цьому, припадає більше половини, а на США – 30%.

Коли одні були змушені закривати свій бізнес, інші розширювалися, наприклад компанія Amazon, оголосила про набір 100 тис. робітників до своєї команди.

Щодо України, за даними Soul Partners та Baker Tilly, у 2020р., одним з найкращих показників України став обсяг ринку електронної комерції, який зріс на 41%, і становив близько 4 млрд. дол., що становить 8,8% загального обсягу роздрібною торгівлі.

Найбільшим е-експортером з часткою 33% став Київ. “Укрпошта” обслуговувала близько 65% відправлень як по Україні, так і закордон, а також і “Нова пошта”. Ринок електронної комерції з 2021 року зріс на 27%, водночас світовий темп зростання становив 15%.

Найбільшим попитом були меблі, товари для дому, для дітей, а також косметика та парфумерія, новинками становити продукти харчування, ліки, тобто найнеобхідніше.

Таким чином, правила, які рекомендували людям - залишатися вдома, призвели до того, що покупки в інтернеті набули ще більшої популярності, як ніколи раніше.

До зовнішніх чинників впливу на електронну комерцію відносять також військове вторгнення в Україну 24.02.2022. Планувалося, що до 2025 року обсяг ринку буде понад 7 млрд. дол. з річним темпом зростання у 18,76%, але, на жаль, цього не відбулося, за зрозумілих причин. У перші тижні, прибутки онлайн-магазинів скоротилися в середньому на 90%. Проте, після оговтання, від реалій сьогодення, показники почали повертатися, ближче до літа. Очевидно, що електронна комерція не відновилася цілком, проте вона набирає обертів. Беззаперечно, буде зростати попит на техніку, товари для дому, тому що, люди будуть облаштовуватися на нових місцях, після переїзду в більш безпечні регіони, або ж власних осель, також у топ-продаж ввійдуть будматеріали, так як потрібно буде відновлювати пошкоджені помешкання.

Потрібно наголосити, що в електронній комерції дуже важливою складовою є безпека. Це одна з найголовніших ланок в законі України про електронну комерцію, а саме: Стаття 14. Захист персональних даних у сфері електронної комерції, яка наголошує:

1. Використання персональних даних у сфері електронної комерції може здійснюватися у разі створення суб'єктом електронної комерції умов для захисту таких даних.

Учасники відносин у сфері електронної комерції зобов'язані забезпечити захист персональних даних, що стали їм відомі з електронних документів (повідомлень) під час вчинення електронних правочинів, у порядку, передбаченому Законом України «Про захист персональних даних».

2. Забороняється використання та витребування персональних даних сторонами електронного правочину з іншою метою, ніж вчинення електронного правочину, якщо інше не встановлено законом або за домовленістю сторін.

3. Реєстрація фізичної особи в інформаційній системі суб'єкта електронної комерції означає надання нею згоди на використання та обробку її персональних даних і вчинення інших дій, передбачених Законом України «Про захист персональних даних».

4. Ідентифікація особи за допомогою електронного підпису, визначеного статтею 12 цього Закону, має здійснюватися під час кожного входу в інформаційну систему суб'єкта електронної комерції.

З метою недопущення несанкціонованого доступу до облікового запису особи в інформаційно-комунікаційній системі суб'єкта електронної комерції для ідентифікації такої особи може використовуватися додатковий унікальний набір електронних даних, що додаються (приєднуються) до спеціального набору електронних даних, який був введений (створений) такою особою під час реєстрації [2].

Отже, пандемія та воєнне вторгнення стали значним ударом для кожної країни, в секторі економіки. В той час як для одних це був крах бізнесу, іншим це стало поштовхом для пошуків новітніх шляхів. Великий відсоток компаній адаптувалися в перші часи, і спровокували небачений прорив в електронній економетриці. Вона буде відновлюватися та поступово зростати.

### Список використаних джерел

1. Смалюха М. Електронна комерція: особливості та актуальність Press Association UA. 2021. URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/elektronna-komercziya-osoblivosti-ta-aktualnist/#:~:text=%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5-D1%80%D1%86%D1%96%D1%8F%20%E2%80%93%D1%86%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D0%B4%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%BE%25>

2. Закон України. Про електронну комерцію. Верховна Рада. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>

**Демченко О. С.,**  
*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,  
спеціальність «Цифрова економіка»;  
керівник напрямку розробки та підтримки  
карткових продуктів АТ «БАНК КРЕДИТ ДНІПРО»;  
науковий керівник:*

**Ставицький О. В.,**  
*кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри статистики, ІТ та  
математичних методів в економіці  
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

## АНАЛІЗ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Починаючи з пандемії Covid-2019, цифровий розвиток України показав всьому світу, що Україна є однією з найрозвинутіших цифрових держав, а повномасштабне вторгнення росії лише підтвердило наш професіоналізм, нашу незламність та сміливість.